

Кількість еритроцитів в зразках (мається на увазі: $\pm$ CD 865 $\pm$ 2,326 істотно не відрізнявся від еритроцитів для поперекових проб (1,807 $\pm$ 2,950 і кількість ядровмісних клітин із цистернальних проб (59 $\pm$ 354) істотно не відрізнялося від кількості ядровмісних клітин в поперекових зразках (31 $\pm$ 83). Однак концентрація білка в поперекових зразках (104 $\pm$ 149 мг/дл) була значно більшою, ніж концентрація білка в цистернальних зразках (39 $\pm$ 75 мг/дл). Після контролю місця збору зразків ми не виявили жодних суттєвих відмінностей у кількості еритроцитів, кількості ядерних клітин або концентрації білка між групами, коли зразки були згруповані відповідно до локалізації ураження або типу ураження (запалення, травматичне, дегенеративне, неопластичне, судинне чи ін).

Автори статті [1] зробили висновок про те, що результати показують, ятрогенна контамінація кров'ю ЦСР, не призводить до значної зміни кількості ядровмісних клітин в ЦСР або концентрації білка при низьких рівнях контамінації (RBC count $\leq$ 13,200/Пл). Це узгоджується з результатами попередніх досліджень і суперечить поширеній помилці про те, що ятрогенне забруднення кров'ю істотно змінює склад ЦСР. Різниця між цим дослідженням і попередніми полягає в тому, що автори включили в дослідження клінічно нормальних собак, а також собак із захворюваннями ЦНС і периферичної нервової системи. Таким чином, можна припустити, що високий вміст ядровмісних клітин в ЦСР і концентрація білка вказують на захворювання, навіть якщо є помірна кількість крові. Сила цього дослідження (тобто ймовірність того, що виявили б ефект, якби він дійсно існував) було 65%. Кількість еритроцитів і ядровмісних клітин істотно не змінювалося в залежності від місця взяття проби, але концентрація білка змінювалася, що узгоджується з результатами попередніх досліджень. Більш висока концентрація білка в поперекових зразках була пояснена змінами в складі ЦСР, включаючи видалення води і додавання білка. Після контролю за місцем збору зразків не було виявлено значущого взаємозв'язку між концентрацією білка і локалізацією ураження. Загальноприйнятою практикою є збір ЦСР з поперекової частини субарахноїдального простору у собак з підозрою на захворювання спинного мозку, оскільки було показано, що зразки ЦСР поперекового відділу краще відображають стан спинного мозку, ніж зразки ЦСР цистернального відділу, 6 зразків ЦСР поперекового відділу були взяті у всіх 31 собаки в цьому дослідженні із захворюванням спинного мозку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Journal of American Veterinary Medical Association (JAVMA): Effects of iatrogenic blood contamination on results of cerebrospinal fluid analysis in clinically normal dogs and dogs with neurologic disease», Anne Elizabeth Hurtt, BA, BS, and Mary Olivia Smith, BVM&S, PhD

УДК: 636.35.07.08(477):005.2.06

ЖУК О.Г., студент

Науковий керівник – **КОЗІЙ В.І.**, д-р вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

oleg.zhuk.vet@gmail.com

ВПЛИВ КОНТАКТУ ІЗ ЛЮДИНОЮ ТА ЗМІНИ ДІЄТИ НА ПОВЕДІНКУ СОБАК В ПРИТУЛКАХ ДЛЯ ТВАРИН

Кожен рік в світі та Україні все більше собак потрапляють в притулки для тварин. Тут вони стикаються з новими для себе умовами та стресами. Собаки потрапляючи в ці умови стають агресивнішими в порівнянні з собаками які провели в притулку тривалий час. Було встановлено що контакти з людиною і належна дієта позитивно впливають на поведінку тварин, зменшують їх агресію і очевидно, що підвищують ймовірність їх адаптації в нових сім'ях.

Метою роботи було визначити чи програма людського втручання та зміни дієти вплинуть на поведінку у собак заселених в тваринницькі притулки.

Методи і матеріали роботи: за матеріалами статті [1] були проаналізовані дані щодо зміни раціону та проведення щоденних тренувань. Для експерименту було відібрано 40 собак (10 самців та 10 самок в групі). На момент проведення дослідів собаки були клінічно здорові. Відібраних тварин додатково розподілили на 4 підгрупи (по 5 самців і самок в кожній) залежно

від дієти. Групу собак яка була задіяна в експерименті піддавалася тренуванням по 20 хвилин на день, 5 днів на тиждень. Досліди проводили 8 тижнів дотримуючись при цьому встановленої дієти для кожної підгрупи. Впродовж цих 20 хвилин люди виконували наступні дії: 3 хвилини дозволяли собаці вільно обстежити приміщення в якому проводились тренування. На протязі наступних 10 хвилин собаку ніжно погладжували та масажували при цьому спокійно розмовляючи з нею. Решту 7 хвилин собаку навчали командам (до мене, сидіти, лежати). Для реєстрації результатів експерименту у собак також відбирали зразки крові на дослідження концентрації кортизолу та адренкортикотропного гормону. Взяття крові відбирали на третій, дев'ятнадцятий, тридцять третій та шістдесятій день.

Результати досліджень: Результати зазначені в статті [1] вказують на те що експеримент з контактом та зміни раціону були вдалим та принесли свої результати. На протязі 8 тижнів у групи собак з якими проводили експеримент візуально відмічали зниження стресу та покращення поведінки в цілому. До того ж в даних тварин періодично брали аналіз крові на рівень кортизолу (або "гормону стресу") і адренкортикотропного гормону (АКТГ), який також активно синтезується при стресі. За результатами досліджень крові було також встановлено зниження рівня стресу. Також було відмічено що собаки які вживали преміальну дієту змінювали свою на більш спокійну впродовж коротшого проміжку часу. Собаки які не були задіяні в експерименті але вживали преміальну дієту теж показали зміни в поведінці. Хоч вони і були не суттєвими в порівнянні з дослідною групою.

Висновки: За результатами які вказані в статті [1] можна стверджувати що контакт з людьми дійсно змінює поведінку у новоприбулих собак. Вони стають більш лагідними та спокійними. І це дає більш шанси на те що їх заберуть з притулку в нову домівку. Також оскільки тварини при контакті стають більш спокійнішими, буде відмічатися зменшення випадків конфліктів між новоприбулими тваринами та тими які мешкають в притулках уже певний час. Зміна дієти теж дала свої результати. Групи собак які мали преміальну дієту теж проявляли зміну в поведінці. Однак зміна дієти не мала таких значних результатів як контакти з людьми. До того ж група собак яка мала преміальну дієту але була позбавлена контакту з людьми візуально майже не проявляла змін. Зміни були помітні тільки при дослідженні зразків крові. Тож можна сказати що без програми по зміні поведінки тварин, покращення їхніх раціонів не буде давати бажаних результатів. А в притулках які обмежені в коштах це призведе до додаткових витрат. Останнім часом в притулках для тварин все більше звертають увагу на поліпшення стресових умов. В деяких країнах навіть запроваджена нова професія – обіймач собак. Суть професії закладається в контакті з тваринами задля покращення їх поведінки. Для даної професії не потрібні кваліфіковані спеціалісти, а фінансові затрати не є суттєвими. Однак результати не змусять себе довго чекати. Адже з точки зору клієнтів притулки де тварини проявляють агресію не лише на них а і на персонал є менш привабливими. А от притулки де тварини не проявляють агресії користуються більшою популярністю.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Effects of a program of human interaction and alterations in diet composition on activity of the hypothalamic-pituitary-adrenal axis in dogs housed in a public animal shelter, JAVMA, 2002, Vol 221, No. 1, pp. 1145-1147.

УДК: 619:616.34–602:616–085:636.7

УМАНСЬКА К.С., студент спеціаліст
Науковий керівник – **САМОРАЙ М.М.**, доцент
Білоцерківський національний аграрний університет

ГАСТРОЕНТЕРИТ СОБАК – ПОШИРЕННЯ, СИМПТОМИ ТА ЛІКУВАННЯ

У дипломній роботі наведені дані щодо поширення хвороб собак зареєстрованих у клініці м. Харків, висвітлена породна, вікова і нозологічна структура хвороб, показано поширення гастроентериту у собак різної етіології, встановлено причини хвороби, проведено аналіз ефективності лікування собак за парвовірусного